



1988-12-12

1988:3

 Redaktör Bengt Gill
 Tel 0650 - 19 121

Medlemsenkäten

Vid föreningens årsmöte i Nyköping 1987 diskuterades föreningens framtida inriktning. På förslag från den särskilt tillsatta arbetsgruppen ("Gillgruppen") beslutade årsmötet att en medlemsenkät skulle genomföras. Syftet var att kartlägga medlemsstrukturen och att få svar på hur medlemmarna ser på föreningen idag samt vilka förväntningar som man ställer på föreningens framtida verksamhet. Resultaten från enkäten redovisades vid föreningens årsmöte i Solna, maj 1988.

Enkäten genomfördes under februari och mars månader 1988. Svar erhöles från 76 % av medlemmarna. Medlemmarna visade stort intresse för enkäten, inte minst genom att under frågor med "öppna" svarsalternativ tillföra värdefulla synpunkter, uppslag och förslag till förbättringar.

KSP-MEDLEMMEN

- Den genomsnittliga KSParen är 42 år
- Drygt 70 % är män
- Genomsnittligt antal medlemsår är ca 8 år
- En tredjedel har varit medlem i högst 4 år
- 87 % är anställda i primärkommun

- KSP-medlemmen har i genomsnitt arbetat ca 13 år inom ämnesområdet planering/statistik

- Hälften av medlemmarna arbetar med "statistiktjänst", "förvaltningsövergripande planering" och "allmänt" utredningsarbete"

ÅRSKONFERENSERNA

- 30 % har deltagit i 1 till 2 årskonferenser
- 27 % av medlemmarna har deltagit i minst fem årskonferenser
- Medlemmar representerande mindre kommuner har deltagit i mindre omfattning jämfört med medlemmar från större kommuner
- En mycket stor andel (90 %) av medlemmarna anser att årskonferenserna uppfyller de krav som de har vad avser uppläggning, innehåll mm
- Bland de ämnen som anses angelägna att behandla på kommande årskonferenser, återkommer följande ämnen på ett flertal enkäter:
 - Bostadsförsörjningsplanering
 - Planernas yrkesroll
 - "Framtidsfrågor"
 - Planering i en decentrali organisation.

Innehåll i detta nummer:

Medlemsenkäten	sid 1
KUTSUN-seminarium	sid 2
MAC på IDEON	sid 3
Yttrande över FoB-kommissionens betänkande	sid 4
En FoB-paradox	sid 5
INTAS 12-e konferens	sid 6
Notiser:	sid 8
Styrelsen 1989	
Årskonferens 1989	
Jugoslavienresan	
Nya medlemmar	

TEMAKONFERENSER

I enkäten efterfrågades vilka ämnen som skulle kunna vara av intresse att behandla på kommande temakonferenser. Ämnesförslag som därvid ofta förekommer är:

- ADB-frågor
- Bostadsförsörjningsplanering
- PBL, översiktsplanering

REGIONALA TRÄFFAR

Två av tre KSPare är för egen del intresserade av att regionala träffar kommer till stånd. Endast 22 % av de som önskar regionala träffar kan tänka sig att verka för att de kommer till stånd.

ARBETSGRUPPERNA

- 17 % av medlemmarna är aktiva i någon arbetsgrupp
- Ca 20 % (70 st) av de KSPare som för närvarande ej är aktiva i någon arbetsgrupp är intresserade av att delta i någon av grupperna.


Forts nästa sida

UTBILDNING

Temakurser som behandlar planerarens yrkesroll och ADB-utbildning är mest efterfrågade bland medlemmarna. Även kurser inom bostadsförsörjning och befolkningsprognoser är av stort intresse. Medlemmar representerande mindre kommuner har enligt enkätsvaren ett större behov av fortbildning.

STUDIERESOR

Fyra av fem medlemmar anser att föreningen även fortsättningsvis skall arrangera studieresor. 78 % av de som besvarat enkäten är intresserade av att framöver delta i någon av KSPs studieresor. En tredjedel av medlemmarna bedömer det som troligt att man kan delta i resan med alla kostnader betalda av arbetsgivaren.

MEDLEMMARNAS ARBETSFÄLT BREDDAS!

Föreningens medlemmar arbetade ursprungligen med statistikinsamling och statistikbearbetning. Enkäten har visat oss, vad Gill-gruppen även konstaterade, att spännvidden mellan medlemmarnas arbetsuppgifter har ökat. De äldre har i stor utsträckning hamnat i chefspositioner och fått mer övergripande och projektledande arbetsuppgifter. Flera har sökt sig till nya verksamhetsfält - bl a data och kommunalnämnder. De yngre medlemmarna, med få år i föreningen, är mer inriktade på handfasta arbetsuppgifter, befolkningsprognoser, statistikbearbetning och planeringsuppdrag av olika sorter.

Mot bakgrund av detta är det naturligt att det finns olika behov och intresseinriktningar bland medlemmarna. "Mer konkret inriktning, mer teknik" tycker en del, medan andra önskar en "mer visionär inriktning med mindre teknik".

Vad som kan konstateras är en renässans för metodfrågorna. Tendens till större efterfrågan på prognoser över befolkning, bostäder etc. Är det en effekt av den ökade bostadsbristen och trängseln i storstäderna? En del av efterfrågan bottnar, i de kommuner som har kommunalnämnder, i önskemål av konkreta fördelningstal (befolkning efter ålder). Allt nog, vi kan konstatera ett ökat behov av kompetensutveckling.

Enkäten bekräftar att föreningens framtida verksamhet bör utformas så att medlemmarnas "något splittrade" behov och intressen kan tillgodoses.

Anders Vestling

KUTSUN-seminarium i Uleåborg

Vår finska broderförening (systerförening?) KUTSU* hade under tiden 22-24 september sitt tredje seminarium. Det handlade om "teknologistaden Uleåborg", om högteknologi, högskolan och dess inverkan på den lokala och regionala utvecklingen.

Uleåborg är en stad med nära 100.000 invånare och med över 40.000 studerande. I dess Lyseo hart två av Finlands presidenter läst. Nu har Uleåborg en egen högskola, där de första studenterna skrevs in den 1 september 1959. Den har fem fakulteter - humanistiska, pedagogiska, natur-historiska samt teknik och medicin. Antalet studenter är för närvarande ca 8.000, antalet anställda 1.900, i universitetssjukhuset dessutom 3.000.

Staden är gammal, grundad av Karl IX år 1605. I samband med kraftverksbygget ordnades älvstränderna efter Alvar Aaltoa ritningar. Och i älvmyningen tillsammans med teater låg första seminariedagens kongresslokal - stadsbiblioteket. Här hälsades deltagarna välkomna av stadens representant Matti Rossi samt av KUTSUs styrelseordförande Asta Manninen. Här framfördes hur Uleåborg utvecklades från handelsplats och fästning till först sjöfartsstad och sedan till skol- och universitetsstad. Här redovisades hur teknikstaden på Linnanmaa grundades och vilka erfarenheter man har av detta. Teknikstaden är den äldsta av sitt slag i Norden, motsvarigheten i Lund är den äldsta i Skandinavien. Efter ytterligare fallstudier, bl a hur en norrlandskommun har skaffat en u-båt för att främja turism och näringsliv, åkte vi till Tietomaa, en tekniskt nöjespark inrymd i en storindustris gamla panncentral. På en jättelik filmduk framställdes akrobatflygarnas liv och leverne i USA, på bakgrunden av Grand Canyon.

Uleåborg universitet var värd för kongressens andra dagen. Den inleddes av rektor med en beskrivning av universitetets utveckling. Här efter redovisade olika professorer, i tur och ordning, sina

forskningsresultat: Om internationella kontakter, om befolkningsutveckling, om markpriser och dess komponenter m m. Även på kvällen fortsatte föredragen, men nu i studentkårens lokaler.

Tredje dagens program avsåg en utflykt till skärgården, till Hailuodon, men p g a flygtiden hade jag ej möjlighet att delta.

Under, mellan och efter det officiella programmet knöt jag kontakter med mina finska kolleger. Kan man finska - eller om man åtminstone förstår detta som jag - är det värt att delta i deras seminarier. Man är välkommen och man har nytta av detta.

KSPs medlemmar är alltså välkomna till KUTSUs möten, på samma villkor som deras egna medlemmar. Om Du som är intresserad av att följa föreningens verksamhet kontakta lämpligen föreningens ordförande: Asta Manninen, Helsingfors stads statistikcentral, Tölötorggatan 2 B, 00260 Helsingfors, tel 402 91 (009358 ton 040 291).

Ago Vallas

* Kuntatutkimuksen ja -suunnittelun yhdistys ry/Föreningen för kommunal utredning och planering rf.

Mac på Ideon

Mac-entusiasterna i Skåne, med Bengt-Åke Leijon och Bengt Nilsson i spetsen, anordnade en Mac-användardag på Ideon den 21 oktober. Ett 15-tal medlemmar, företrädesvis från regionen, strålade samman för idéutbyte kring personatorns möjligheter inom vårt verksamhetsområde.

Göran Byrsell från Staffanstorps kommun hade realiserat sin dröm, att skapa en prognosmodell som kunde köras på Macen. Genom uppbyggnad av makrokommandon i kalkylprogrammet Excel kunde Göran göra stegvisa beräkningar över befolkningsutvecklingen i delområden.



En av arrangörerna, Bengt Åke Leijon

Britta Ström, från Sydvästra Skånes Kommunalförbund visade hur hon behandlade enkäter i samma applikationsprogram som Göran. Vi fick en praktiskt handledning i hur 350 enkäter med 40 frågor bearbetades till frekvenstabeller och tvåvärdstabeller i Excel. Måne ett alternativ till Analysen som säljs av Kommundata?

Bengt Nilsson producerade bl a områdesfakta med hjälp av sin Macintosh. Hela produktionskedjan, från råa demopak och fob-data till tryckfärdiga original klarades galant. I likhet med Göran använder Bengt sig delvis av makrokommandon.

Dagens mest framtidsorienterade inlag stod Erik Wallin, Hypertec AB, för. Utgångspunkten var informationsbehandling med ett bredare perspektiv. Begreppet Hypertext presenterades som "en upplösning och konvergering av gränserna mellan text-tele-kommunikation-bild-animation-data-automation". Alternativa namn är multimedia och intermedia. Det handlar om information, som varken skrivs eller läses i sekvensiell form. Informationsökningen kan liknas vid navigering, där bild, kartor, ljud och videosekvenser blandas. De stora informationsvolymerna kan lagras i personatormiljö med hjälp av optiska minnesmedia (CD-rom-skivor). Nya områden för tillämpning av hypertext finner man inom områdena dokumentation, presentation, simulering, navigering, utbildning och instruktioner.

Ett annat begrepp som var nytt för de flesta av oss var "desk top-geografi". Det innebär att tematiska kartor kan framställas på personator, genom olika applikationsprogram, exempelvis Fourth Dimension. Ett annat exempel på applikationsprogram är Cartographic 2, ett franskt program, som kommer på den svenska marknaden på nyåret.

Ett program, som har lanserats på Macintosh för hypertextbehandling är HyperCard som i kombination med andra applikationsprogram, bl a desk-top-geografi, kan ge intressanta möjligheter. Vi serverades ett praktiskt exempel i form av en kommunpresentation av Lund, som Erik Wallin har föreslagit inför 1000-årsjubileumet 1990. Detta är uppenbarligen en teknik som kommer att låta tala om sig de närmaste åren. Får vi i framtiden en GPF baserad på konceptet hypertext? I stället för en traditionellt papperskopierad lunta sprider vi CD-skivor till



Erik Wallin om flera dimensioner

användarna som sedan själva har att navigera sig fram inom olika ämnesområden och geografiska nivåer. En spännande tanke!

Dagens sista planlagda föreläsning gavs av Magnus Dahl från Teknikkonsult. Magnus har specialiserat sig på det tidigare nämnda kalkylprogrammet Excel och visade oss avancerade användningar och många intressanta tips och genvägar i detta fantastiska program. Magnus talade sig varm för den omfattande amerikanska litteratur som finns. Vill man tränga djupare in i Excels alla möjligheter bör man använda dessa källor i stället för handboken.

Vi bjöds även på ett extra nummer där vi fick ta del av ytterligare en tillämpning av HyperCard och Macintosh, nämligen ett biljettbokningssystem för Lunds teater.

Den mycket intressanta dagen avslutades med övningar och diskussion kring de tillämpningar som presenterades. Man får tacka och buga för arrangörerna och de medverkande. Ett fint exempel på hur vi kan vidga vårt vetande och finna inspiration i möten "kollega till kollega".

Bengt Gill

Yttrande över FoB-kommissionens betänkande:

Framtida FoB-ar fixade?

Regeringens FoB-kommission har avgivit ett delbetänkande benämnt "Folk- och Bostadsräkningar i framtiden" (SOU 1988:43). Kommissionen, som tillsattes för att följa arbetet med FoB-85, särskilt vad gäller frågor om sekretess och integritet, fick senare tilläggsdirektiv. Man skulle även studera frågor om behov av och former för framtida FoB-ar. Till sin hjälp i detta arbete har den haft en expertgrupp, där vår ordförande Lars M ingått. KSP har nu med bistånd av sin FoB-grupp yttrat sig över betänkandet.

Kommissionen slår fast att FoB-information behövs, särskilt för den kommunala planeringen, och att sådan information behövs tas fram vart femte år. Föreningen finner detta vara mycket positivt. Vidare menar kommissionen att man så långt möjligt bör eftersträva sk registerlösningar och då använda befintliga register, som innehåller FoB-motsvarande information. KSP är för en sådan utveckling, men framhåller att det är viktigt att registerhållare, statistikproducenter och -konsumenter ges möjlighet att i samarbete påverka framtida lösningar, så att de får en riktig "statistisk" utformning. Föreningens tidigare erfarenheter är på denna punkt delvis negativa. Sänkt kvalitet eller mindre relevans i FoB-data kan inte accepteras.

En central beståndsdel i FoB är uppgifter om hushåll och boendeförhållanden. Folkbokföring på lägenhet är ett gammalt önskemål och den kontinuerliga bostads- och hushållsstatistik, som en sådan skulle göra möjlig, vore av mycket stort värde. Det lägenhetsregister som är en förutsättning för förslaget för framtida registerbaserade FoB finns dock ännu inte. KSP framhåller i sitt yttrande att lägenhetsregister och folkbokföring på lägenhet dock inte är tillräckliga förutsättningar för att i en helt registerbaserad lösning kunna ta fram uppgifter om t ex samboende, hushållsställning, upplåtelseform och hyresförhållande. Folkbokföringen måste kompletteras, så att sådana uppgifter finns tillgängliga vid FoB-tillfällena.

Kommissionen anger i fråga om innehåll egentligen bara att FoB-90 och framtida FoB-ar bör ha i huvudsak samma omfattning och innehåll, som FoB-85. Föreningen tolkar kommissionen så, att man angivit en ram inom vilken en viss, men begränsad, frihet finns att påverka variabelinnehållet. Som exempel kan nämnas framförda önskemål om att ersätta energivariables uppgifter om färdstätt. Föreningen menar också att uppgifter om hemspråk, arbetad tid för de förvärvsarbetande och fastighetsbeståndets tillgänglighet för handikappade är viktiga planeringsdata.

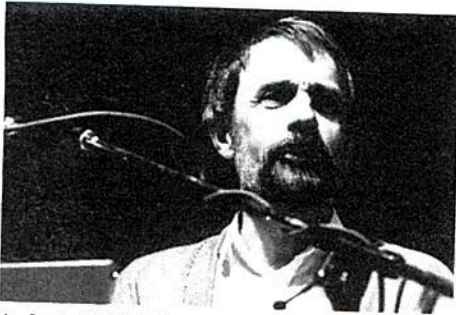
Kommissionen föreslår att FoB till en ökande del skall finansieras av användarna. KSP har svårt att godta en ytterligare kostnadsövervägning, då kommunerna själva redan idag svarar för en betydande och av kommissionen underskattad del av de totala kostnaderna. Kostnaderna för en FoB bör också "slås ut" på fem år, d v s längden av den period under vilken vi faktiskt använder informationen.

KSP vill precis som kommissionen rationalisera FoB-arbetet, snabba upp genomförande/redovisning och hålla nere kostnaderna i samarbete mellan berörda parter, främst SCB. Olika åtgärder har under hand diskuterats. Som exempel kan nämnas förprintning av blanketter, terminal-/PC-registrering och rättning av material m m. Inte heller sådana åtgärder får dock göras på bekostnad av kvalitet eller relevans i data.

Kommissionen finner att FoB inte utgör något hot ur integritets- eller sekretessaspekt. KSP tycker därför att avidentifiering av FoB-registret inte behöver göras. Den modell för avidentifiering av FoB-registret som diskuteras kommer för flera grupper av användare i praktiken innebära, att deras särskilda behov av att belysa samhällsutvecklingar över tiden via "samkörningar" av FoB-ar omöjliggörs. Går kommissionens förslag igenom slipper vi emellertid att FoB-arna används för kontroll av folkbokföringen, något som de senaste åren starkt bidragit till ge dem ett dåligt rykte hos allmänheten.

Men... Ännu är inte FoB i hamn. Regeringen skall säga sitt först.

Jan Gustafsson



En FoB-paradox

Arbetet i FoB-kommissionen och dess expertgrupp har fött vissa tankar om en framtida situation för oss KSPare.

Inom all planering, företagens eller kommunernas, finns ett behov av ett bra underlag. Det gäller både kunskap om den egna organisationen och omvärlden.

Förmågan att matcha egna styrkor och svagheter mot kraven från "kunderna" avgör överlevnaden. Kommuner kanske inte kan läggas ner men uppgifter och befogenheter kan ändras.

Kunskap om den egna organisationen fås genom uppföljning av den dagliga verksamheten. Kunskap om den nära omvärlden fås delvis genom fältpersonalen, men också genom siffermässiga bedömningar av utvecklingen.

Det hävdas ibland att det skulle räcka med analyser av köer eller enkäter riktade direkt till medborgarna. KSPare vet att svaren från dessa källor inte ger någon säker kunskap ens om dagens situation och än mindre om morgondagens. De måste kompletteras med något annat underlag.

FoBarna har där varit en viktig källa. Eftersom de är heltäckande tillåter de analyser av bl a delområden i en kommun, vilket inte AKU m fl gör. En nackdel med FoBarna är dock att resultaten kommer relativt sent och endast vart femte år. Konjunktursvängningar har stor betydelse för viktiga sektorer som barnomsorg och bostäder. De kan inte fångas in med femårsintervaller.

Därför är register intressanta. 1985 års FoB bestod i och för sig av utdrag ur flera register samt en enkät. Tanken är därför inte så främmande att ersätta även enkätdelen med register. I ett datasamhälle är frågan naturlig. Det är tre delar som skulle erfordras, ett yrkesregister, ett lägenhetsregister samt folkbokföring på lägenhet. Problemet är då ordet datasamhälle och den magi som finns i begreppet samkörning. De flesta är överens om att individens integritet är viktig, men också att denna inte kan vara absolut i ett samhälle där alla är så beroende av

varandra. FoB-uppgifterna har inte ansetts stötande i sig. Problemet är snarast att människor känner (berättigad) oro för vad okontrollerade samkörningar kan leda till. FoBarna har fått symbolisera hela oron för datasamhället trots att uppgifterna i sig inte ansetts farliga men "man vet ju aldrig vad som kan föras in senare". Detta trots att FoBarna är lagreglerade.

Det finns alltså idag svårigheter att få fram ett bra underlag. Register löser självfallet inte alla problem. Vi vet hur svårt det har varit att få in rätt uppgifter i CFAR. Dåligt införda uppgifter hos kommunala och andra personalavdelningar har lett till att ÅRSYSS inte heller blivit så bra som vi önskat oss.

Det kommer även framgent att vara mödosamt att ta fram ett bra basunderlag även om register kan öka snabbheten något. Det omvända gäller tekniken att bearbeta siffror och statistik. PC-revolutionen har just börjat och mer kommer.

Världens (just då) snabbaste kiseltransistor kan bryta eller sluta en elektrisk ström på 13 triljondelar av en sekund. Det betyder 75 miljarder till eller frånslag i sekunden. Med sådana transistorer kan framtidens superdatorer byggas lika små som vanliga bordsdatorer. Vad är då en superdator? Tänk Dig att Du multiplicerar 789 med 314. Ta tid. En superdator ska klara 100 miljoner sådana beräkningar på en sekund. Dagens bästa klarar en miljard. På 90-talet kommer de att klara 100 miljarder. Med galliumarsenid kommer de att klara 200 miljarder. Transistorer som bygger på aluminium tros klara en biljon. (De sista måste ha kylning ner till 4 grader Kelvin, vilket gör att man får räkna med vantar och toppluva).

Varför denna vansinniga uppräknings. Jo man kan ana en konsekvens av denna utveckling liksom motsvarande när det gäller lagringskapacitet. (Där man måste lära sig nya uttryck som Read Only Memory (Rom), Written Once, Read Many times (WORMS) och REWIRTABLE). En konsekvens som leder till paradoxen. Insamlingen av grunddata förblir en mödosam process som endast

långsamt kommer att förbättras. Bearbetningen kommer däremot att gå allt snabbare.

Folke Snickars har pekat på att det kan innebära att alla mödosamt insamlade data t ex från en FoB kan korskorsas här och tvärsan på mycket kort tid, kanske en eftermiddag. Vad gör man sen då? Hungern på nya fakta ökar lavinartat men den kan inte tillfredsställas. Datorerna möjliggör nya regressionsanalyser som kommer att visa på osannolika samband. Kvällspressen skulle kunna presentera fantastiska nyheter varje dag. Hur hanterar vi det, informationskvalet. Vårt huvudproblem blir att sova, förstå och förmedla.

För detta behövs ett Kommunalt Stimulans Paket.

Två ingredienser. Samarbetet mellan KSP (tidigare KSF) och SCB måste vidmakthållas och vidareutvecklas. Matematiskt kan det uttryckas så:

$$\begin{array}{l} \text{KSP} \\ \text{KSF} \\ = \\ \text{SCB} \end{array}$$

Detta är ett nödvändigt men inte tillräckligt villkor. Vi måste få fram bra register. För att få fram ett fungerande lägenhetsregister måste Svenska Kommunförbundet tillsammans med USK i Stockholm och SSK i Malmö få en kontakt med CFD. Matematiskt uttryckt:

$$\begin{array}{l} \text{SKF} \\ \text{SSK} \\ \text{USK} \\ = \\ \text{CFD} \end{array}$$

En sådan koppling bör vara en bra början. Dessa uppgifter bör dessutom räcka för att knäcka koden för mina initialer. Varje bokstav motsvarar en siffra, dessutom har ni ledtråden att L är 50 % större än M.

Trevliga helger, drabbas inte av nåt datavirus, och om ni tar det försiktigt med transputern så önskar jag ett Gott slut på -88. Och beroende på hur svårt ni tycker att mitt lilla knäp är - priser lockar. Svaren skickar ni till mig.

Lars Malmberg

International New Towns Association:

INTAs 12:e världskonferens

Shaping change in
urban communities



The 12th INTA Annual Conference Malmö & Stockholm, Sweden, June 12-17, 1989



Under en högsommarvecka i mitten av juni månad avhölls INTAs 12:e världskonferens om samhällsplanering i Malmö. Tidigare konferenser har avhållits i San Fransisco och London och 1989 är det Paris tur att stå som värd för den 13:e årskonferensen. Malmös värdskap skall ses som ett uttryck för viljan att knyta starkare kontakter med olika internationella organisationer och med omvärlden över huvudtaget. Malmö samarbetade redan förra året med INTA genom att organisationen ställde en expertpanel till stadens förfogande för ett studium av hamnområdet i Malmö.

Rubriken på konferensen var "Shaping Changes in Urban Communities". Avsikten var att belysa vilka nyckelfaktorer som påverkar stadsomvandling och vilka medel som kan användas för att främja social och ekonomisk vitalisering,

sysselsättning och kollektiv välfärd. Konferensens olika teman koncentrerades kring tre inbördes beroende ämnen: Hur **initiativ** till förändringar tas och möjligheter till förändringar utnyttjas, hur man **organiserar** förändringar och slutligen hur de **finansieras**. Konferensen avslutades med ett studiebesök i Stockholm. Totalt samlade konferensen ett 350-tal delegater från ett 30-tal länder. Som organisatör för konferensen stod Malmö stadsbyggnadskontor med benäget bistånd från kollegorna i Stockholm.

Förändringar i det urbana mönstret

I sitt öppningsanförande vid konferensen underströk Sveriges bostadsminister **Hans Gustavsson** att ekonomisk och teknisk utveckling inte automatiskt resulterar i ett bättre liv för alla. Urbanisering är en blandning av bra och dåliga förändringar och okontrollerad urbanisering är idag ett av de stora hoten mot vår globala miljö. Människorna måste därför få påverka utvecklingen inte enbart via marknadskrafterna utan också på politisk väg. Ministern hoppades att Sveriges nya plan- och bygglag skulle stimulera till diskussion om dessa frågor.

Professor **Åke E Andersson**, ny chef för det svenska institutet för framtidsforskning, skisserade de pågående förändringarna i infrastrukturen och deras effekter på

det urbana systemet. Den snabba ökningen av lastbilstransporter, datakommunikation och flygresor är tecken på en förändring bort från en situation där råvarutillgång och stordriftsfördelar utgjorde grunden för tillväxt och där produktionen styrdes i ett hierarkiskt system.

Imorgon kommer kunskaper och marknadsanpassning att vara viktigare lokaliseringfaktorer och kommunikationerna kommer att flyta i mera flexibla och mindre hierarkiska kanaler. Detta betyder att tillväxten kommer att flytta från råvarubaserade tillverkningsregioner till "K-regioner" karaktäriserade av kunskaper, kreativitet, kommunikation och kultur.

Förnyelse av städernas centrala delar

Konferensens arbete fördelas på tre plenarsessioner; Möjligheter för förändring, Finansiering av förändring och Genomförande av förändring, samt tre studiegrupper; Bostäder, Infrastruktur och Stadsförnyelse. Ett genomgående intryck för samtliga diskussioner var att de flesta städer idag arbetar med förnyelse av sina föråldrade och dåligt utnyttjade delar. Många städer försöker också skapa nya centralt belägna utbyggnadsmöjligheter vid vattenområden, över trafikaneläggningar o s v. Det mest spektakulära av det senare slaget är kanske det Manhattan-likade "Mega-Block"-projektet i Tokyo. I

i Malmö 12 - 17 juni 1988

stället för att producera välplanerade, högt specialiserade och standardiserade byggnader på jungfrulig mark bygger vi idag områden för blandad användning på befintliga tomter utan ordentlig planläggning.

Denna uppgift är ny och komplicerad, och många talare presenterade exempel på olika sätt att hantera dem. Gemensamma drag var samarbete mellan offentliga och enskilda aktörer och nödvändighet att söka privat finansiering. Ett av de mera originella bidragen till ämnet var professor **Frank Schnidmans** internationella studie över markägarsamverkan som en metod för mindre markägare att hantera och finansiera stadsförnyelse.

Rudolf Edlinger, stadsfullmäktige i Wien, redogjorde för filosofin bakom "Wien-modellen för varsam förnyelse". I likhet med många andra europeiska städer har Wien ett stort arv av åldrande bostadshus från slutet av 1800-talet och från åren närmast efter andra världskriget. Alltsedan det tidiga 70-talet har staden ansträngt sig renovera detta bostadsbestånd och samtidigt bevara karaktäristiska drag i stadsbilden. De viktigaste styrmedlen har varit:

- en kraftfull hyreslagstiftning från första världskriget, vilken skyddat hyresgästernas intressen och förebyggt social segregation,

- en lag från 1970-talet om skyldighet att erbjuda bortsanerade hyresgäster likvärdiga bostäder, vilket begränsat spekulativen i rivningar,

- ett lagfäst krav på att underhålla byggnader, vilket bidragit till bättre underhåll utan ökning av bostadsyta och utrustningsstandard, och

- stadens eget agerande som fastighetsägare (med 1/3 av bostadsbeståndet), vilket utgjort motvikt mot privata ägarintressen.

Rudolf Edlinger ansåg att Wien klarat tidsperioden från tidigt 70-tal med mindre skador än andra europeiska städer.

Sociala problemen i moderna förorter

Ett annat viktigt ämne för konferensen var riktlinjer för hur man hanterar förfallet i efterkrigstidens bostadsbestånd i förorterna. Den allmänna meningen var att förfallet inte bara är av teknisk natur utan snarare och än mer en social nedbrytningsprocess, en ond cirkel som ibland förvärras av yttre faktorer som arbetsmarknadsförändringar och vilseledande bidragssystem. Processen är skadlig och dyr för både fastighetsägare och samhälle och för att motverka den har man prövat åtgärder som hyresnedsättningar, medveten uthyrningspolitik för att bevara en

blandad befolkning, aktiveringsprojekt för hyresgästerna, bättre underhåll och förvaltning, förbättringar på hus och miljö och partiell eller total rivning. Trots att problembilden i stort är gemensam har varje grannskap sin egen historia och egna karaktäristika och därför är det nödvändigt att noga undersöka varje område för att finna fram till det bäst ägnade åtgärdspaketet.

Professor **David Donnison**, Glasgow, avslutade konferensens Malmö-del med ett engagerat anförande där han uppmanade delegaterna att aldrig glömma dem som vi planerar för. Om vi bara skickar fram byggnadsarbetarna och underlåter att göra någonting åt fattigdom och brist på inflytande hos invånarna i problemområdena kommer stadsförnyelsen bara att flytta problemen till ett annat område. Vi måste i stället lyssna på områdets boende, ge dem medinflytande över investeringarna och hjälpa dem att ta del i planering och underhåll av deras grannskap. Denna uppgift kräver planerare som är engagerade i de faktiska problemen och är beredda att arbeta med dem oberoende av sin egen yrkeskategori eller specialitet.

Göran Rosberg
Bertil Johansson

Styrelsen 1989

Lars Malmberg, Kalmar, ordförande. Svarar för kontakterna med FoB-gruppen.

Bo Bergström, Stockholm, vice ordförande. Svarar för arbetsgrupperna SSKO och KOPI.

Ewa Isaksson, Timrå, sekreterare. (Tjänstledig t o m maj 1989.)
Kontakter med AMIKO.

Ulla Jonsson, Gävle, vice sekreterare (men tjänstgörande). Kontakter med KOMPASS.

Mats Lindberg, Uppsala, skattmästare.

Bengt Gill, Hudiksvall, informationssekreterare.

Monika Yngvesson, Kristianstad, vice informationssekreterare.
Kontakter med arbetsgruppen KABO samt sociala planeringsfrågor och utbildningsfrågor.

Bengt Nilsson, Malmö. Ansvarar för kontakter med prognosgruppen samt medlemsfrågor och register.

Orvar Altebro, Nynäshamn. Översiktlig planering och PBL-frågor.

Staffan Johansson, Uddevalla. Styrelsens representant i Arbetsgruppen för årskonferensen i Göteborg.

Arne Myrbeck, Kommunförbundet (adjungerad).

Nya medlemmar:

Michael Andersson, planeringssekr
Förvaltningskontoret, Svalövs kommun

Ingela Andreen, planeringssekr
Kommunkansliet, Lerums kommun

Eva-Lotta Bergström, planeringsass
Kommunstyrelsen, Helsingborgs kommun

Eva Börjesson, planeringssekr
Kommunkansliet, Nybro kommun

Pether Eckerwall, planeringssekr
Planeringskont, Trollhättans kommun

Maritha Johansson, kommune-sekr
Kommunkansliet, Sunne kommun

Catherine Nemes-Nagel, planerare
Fastighetskont, Botkyrka kommun

Matti Paananen, planeringssekr
Planeringskont, Trollhättans kommun

Eva Palmheden, Utredningssekr
Förvaltningsdirektörens kansli,
Upplands Väsby kommun

Klas Rydenstam, Planeringssekr
Planeringskont, Haninge kommun

JUGOSLAVIEN MAJ 1989

Börje och Gösta rapporterar att KSPs studieresa till Jugoslavien 18-28 maj hittills har samlat ett 30-tal intresserade. Idealet vore ca 40 - bestäm Dig således - och Du som har bestämt Dig - sprid informationen.

Vi reser alltså ut den 18 maj till Zagreb och Karlovac, fortsätter med flyg till kusten vid Split. Åker buss längs kusten och upp i Neretva-dalgången till Mostar och Sarajevo. Sedan blir det flyg till Belgrad och tillbaka ut till kusten och medeltidsstaden Dubrovnik, där resan slutar den 28 maj.

Språket blir engelska. Vi kommer också att ha med oss en egen, om samhällsförhållandena välorienterad, tolk. Resan har uppmärksamats av Kommunaktuellt, som sänder sin medarbetare Margareta Carlswärd att bevaka den. Meningen är att hon skall göra en artikelserie om landet.

Anmäl Dig till Börje Johansson, Rönnbackegatan 89, 212 30 Malmö, tel 040 - 34 17 25 (jobbet), 49 08 39 (bostaden).

Börje

ÅRSKONFERENS ÅTTIONIO I GÖTEBORG

Senast det begav sig var 1963. Då samlades ett 10-tal herrar ur statistiska föreningens dåvarande kommunala sektion, som sedan blev KSF och sedermera KSP. Nu försöker vi få ihop ett program som kan chocka minst 150.

Den yttre ramen är sammanfogad. Nya Hotell Scandic Crown - alldeles intill Sjs centralstation - blir den fasta punkten för både konfererande, luncher och eventuell sömn. Staden inbjuder till buffé på ärevördiga Börsen vid Gustaf Adolfs Torg. Här finns numera både kommunfullmäktiges sessionssal och Göteborgs förnämsta representationslokaler.

Två aktuella ämnen präglar programmet. Sambandet mellan regionsstruktur, trafik och miljö kommer att belysas både idémässigt och konkret. Koncernledning och decentralisering är ett andra tema. Här skall den privata sektorns rön ställas mot erfarenheter från utvecklingsarbete i

kommuner av olika storlek. Diskussioner om kommunplanörens roll blir en naturlig avslutning.

I övrigt emotser vi tacksamt ytterligare idéer och uppslag, liksom aktiv medverkan från föreningens arbetsgrupper för diskussioner i parallella sessioner.

Kurt Olsson filar på ett magnifikt avslutningsanförande om KSP i Göteborg, i Sverige och i verkligheten, men det är himla svårt att veta hur det blir med Gudrun, triangeln och Arne och i så fall hela damorkestern.

Föreningens middag med dans också, ja andra kvällen och årsmöte på tid som blir över. Som vanligt. Tidpunkt 12 - 14 sept.

Hjärtligt välkomna!

Programkommittén